

Beheerplan Spelen

2015 – 2016

Rapport	Beheerplan Spelen
Status	Definitief
Opdrachtgever	Gemeente Lansingerland
Contactpersoon	Dennis Zegers, Elske Tamminga
Rapport opgesteld door	Speelplan
Opdrachtnummer	2015_00140
Projectleider	Henk Bleyendaal
 Datum	 09 juni 2015

Inhoud

	Samenvatting	
	Inventarisatie	4
	Beheer van spelen	4
	Financiën	4
	Inleiding	
	Doel en resultaat	6
1	Evaluatie beheerplan 2013 - 2014	
	Verandering in inventarisatie	6
	Ontwikkeling beleid	6
2	Beleidskaders	
	Speelruimtebeleid	
	Aanpalend beleid	7
	Financieel kader	8
	Conclusies	8
3	Wettelijk kader	8
4	Systematiek en streefniveau	
	Taken Lansingerland	10
	Meldingen	10
	Vandalisme	10
	Aansturing en controle	10
	Informatie en advies	10
	Inspectie en controle	10
	Onderhoudsniveau	12
	Speeltoestellen	12
	Conclusies en aanbevelingen	13
5	Kwantitatieve gegevens Spelen	
	Kinderaantallen	14
	Speelvoorzieningen – en toestellen	14
	Materiaalkeuze	15
	Leveranciers	15
	Ondergronden	15
	Conclusies en aanbevelingen	16
6	Financiën	17
	Plaatsing en levensduur	17
	Jaar van vervanging	17
	Investeringswaarde	18
	Conclusies en aanbevelingen	
7	Cyclische beheerkosten	19
	Onderhoud intern	19
	Onderhoud extern	20
	Conclusies een aanbevelingen	20
	Begrippenlijst	21

Samenvatting

De gemeente Lansingerland streeft ernaar dat kinderen voldoende buitenspeelruimte tot hun beschikking hebben. Buitenspelen is belangrijk voor de sociale, emotionele, cognitieve en fysieke ontwikkeling van kinderen. Daarnaast draagt voldoende speelruimte voor kinderen ook bij aan de aantrekkelijkheid en leefbaarheid van de woonomgeving. Op verzoek van de provincie wordt het beheerplan Spelen 2013 -2016 geactualiseerd. De actualisatie gebeurt aan de hand van de inspectieresultaten van april 2015 en de nieuwe financiële middelen van Lansingerland.

Inventaris

Voor de ruim 14.500 kinderen en jeugdigen van 0 – 18 jaar biedt de gemeente Lansingerland 672 speeltoestellen verspreid over 167 speelvoorzieningen en verdeeld over drie kernen. De inrichting van de speelvoorzieningen varieert en is ingericht voor het gebruik door verschillende doelgroepen. Onder de 672 speeltoestellen is ruim 27.750 m² veiligheidsondergrond aangebracht. Deze ondergronden zijn vooral ondergronden van houtsnippers en valzand bij speelvoorzieningen in een groene omgeving. In de meer verharde omgevingen zijn vooral valondergronden toegepast van kunstgras en rubbertegels.

Beheer van spelen

Het beheerplan Spelen 2015 – 2016 is een actualisatie van het huidige beheerplan. Het geeft aan welke noodzakelijke werkzaamheden verricht moeten worden om het huidige areaal aan speelvoorzieningen in stand te houden met de beschikbare middelen. De werkzaamheden behorende tot de verantwoordelijkheid van de afdeling Beheer en Onderhoud (B&O) zijn te onderscheiden in inspecties en controles t.b.v. de veiligheid van de speelvoorzieningen, het uit te voeren onderhoud en zorg voor noodzakelijke vervangingen. Regelmatige controle van de veiligheid van de speelvoorzieningen en het bijhouden van logboeken op toestelniveau is een wettelijke vereiste volgens het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen (WAS).

Het onderhoud bestaat uit de werkzaamheden die fysiek aan het toestel en de veiligheidsondergronden worden uitgevoerd. In Lansingerland wordt inspectief onderhoud uitgevoerd. Dit houdt in dat er alleen onderhoud aan toestellen en bijbehorende ondergronden plaatsvindt wanneer er een gebrek of achterstallig onderhoud met kans op een gebrek is geconstateerd.

Het huidige onderhoudsniveau voor de speelvoorzieningen is veranderd. In het verleden werd uitgegaan van het onderhoudsniveau B van de openbare ruimte. Vanaf heden wordt onderhoudsniveau C acceptabel. Dit heeft direct invloed op de systematiek van het huidige beheer en onderhoudsregime.

Het is de bedoeling dat de levensduur van speeltoestellen wordt verlengd. In het vorige beheerplan werd uitgegaan van een gemiddelde afschrijvingstermijn van 10 jaar. In het nieuwe beheerregime wordt dit opgerekt naar 15 jaar. Een en ander is alleen van toepassing als de veiligheid van de kinderen er niet onder te lijden heeft.

Financiën

De raad van Lansingerland heeft bepaald dat de openbare buitenruimte op CROW kwaliteit C zal worden onderhouden. Daarbij gezegd dat er aan wet -en regelgeving moet worden voldaan en dat er geen kapitaalsvernietiging mag plaats vinden. Voor het product Spelen worden de budgetten aangepast middels een verlenging van de levensduur van speeltoestellen en ondergronden.

Dit houdt in voor de post 'Kapitaallasten' minder budget wordt gereserveerd omdat de levensduur wordt verlengd en investeringen op langere termijn worden verschoven.

Met het verlengen van de levensduur van speeltoestellen zal er voldoende geld beschikbaar moeten blijven voor goed onderhoud in verband met het waarborgen van de veiligheid. De post 'Onderhoud speeltoestellen' blijft gehandhaafd met een jaarlijks beschikbaar budget van € 75.120,--.

Uit de resultaten van de inspectie van april 2015 is gebleken dat er 183 toestellen in de komende 5 jaar (2015 – 2020) vervangen dienen te worden. In de begroting van 2015 is voor de komende vijf jaar een investeringsbedrag van € 1.010.000,-- gereserveerd om een dergelijke vervanging te kunnen realiseren. Het betreft hier het vervangen van speeltoestellen inclusief ondergrond.

Regelmatige inspectie, uitgevoerd door een externe partij, is van belang om de veiligheid te waarborgen. Het jaarlijks een bedrag van € 6.000,- blijft derhalve gereserveerd in de nieuwe begroting.

Er is een uitbreiding van de cyclische werkzaamheden. Naast de reguliere onderhoudsmaatregelen naar aanleiding van de diverse inspecties en meldingen moet er ook rekening gehouden worden met schoonmaakkosten van de veiligheidsondergronden. Dit betekend een uitbreiding van de werkzaamheden binnen het product Spelen zoals het verwijderen van zwerfafval en uitwerpselen, onkruidbeheersing en onderhoud van graskanten langs speelondergronden.

Inleiding

Lansingerland wil een gemeente zijn met een veilige, aantrekkelijke en toegankelijke openbare ruimte die beheerbaar en betaalbaar is op de langere termijn. Om dit te kunnen verwezenlijken is in 2012 door Speelplan een Beheerplan Spelen opgesteld voor de gemeente. Dit beheerplan heeft een looptijd van 2013-2016 en is inmiddels aan actualisatie toe om een nieuwe invulling te geven aan een budget te verkrijgen voor de jaren 2015 en 2016. In het herziene beheerplan wordt uitgegaan van een minimaal kwaliteitsniveau C. Aanvullend wordt er een update gegeven van de huidige speelruimtegegevens om een duidelijk beeld te geven voor het benodigde budget en het waarborgen van de beoogde kwaliteit.

Doel en resultaat.

De opdracht betreft de actualisatie van het bestaande Beheerplan Spelen 2013 - 2016 voor de speelplaatsen in de gemeente Lansingerland. De gegevens worden geactualiseerd zodat inzichtelijk is wat de omvang is van het huidige areaal speeltoestellen en voorzieningen in de gemeente, welke inspanningen jaarlijks gedaan moeten worden om het beoogde kwaliteitsniveau te realiseren en welke kosten hieraan verbonden zijn voor de jaren 2015 en 2016.

Om deze actualiseringsslag uit te voeren zal gebruik gemaakt worden van de meest recente inspectieresultaten en gegevens uit de ABS database.

Dit beheerplan betreft alleen de speeltoestellen en ondergronden die in beheer zijn bij de gemeente Lansingerland. Speelvoorzieningen in beheer bij private partijen bijv. peuterspeelzalen, verenigingen en dergelijke zijn niet in dit beheerplan opgenomen.

1 Evaluatie beheerplan 2013 - 2016

In het beheerplan 2013 – 2016 is een inventarisatie gemaakt van het aantal voorzieningen en de daartoe behorende kosten. Met een wijziging in het beleid betreffende onderhoud, levensduur en beeldkwaliteit zullen de diverse kostenposten en begrotingen hierop aangepast worden.

Veranderingen in inventaris

Speeltoestellen

Het aantal speeltoestellen is toegenomen van 574 in 2012 naar 672 in 2015.

In hoofdstuk 6 worden deze cijfers toegelicht.

Ondergronden

Speeltoestellen dienen veilig te zijn voor het verwachte gebruik. De veiligheid wordt voor een belangrijk deel bepaald door de toegepaste ondergrond. In 2012 was de hoeveelheid ondergrond 11.793 m². In 2015 is deze hoeveelheid gegroeid naar 27.767 m².

In hoofdstuk 6 worden deze cijfers toegelicht.

Ontwikkelingen in beleid

In de bevolkingsprognose Lansingerland 2015 zijn diverse geringe ontwikkelingen zichtbaar die in het belang zijn voor het beleidsplan spelen. Ondanks een lichte daling van het aantal baby's blijft het aantal hoog. Er zijn kleine verschuivingen in het aantal bewoners per kern zichtbaar. In de toekomst zal de oudere generatie een steeds belangrijker doelgroep worden in de gemeente. Dit is een landelijke trend en kan een factor worden bij de inrichting van speelplekken in het kader van sporten en bewegen.

Lansingerland telt op 1 jan 2015 **58.133** inwoners. Het aantal inwoners per kern op 1 jan 2015

- Bleiswijk 11.672
- Bergschenhoek 17.749
- Berkel en Rodenrijs 28.712

Het aantal inwoners op 1 januari 2015 komt nagenoeg overeen met de prognose van 2014. Opvallend is dat het aantal mensen in de leeftijd 25-30 jaar iets achterblijft ten opzichte van de verwachting. In deze leeftijdsgroep zijn relatief veel nieuwe vestigers vanuit omliggende gemeenten. In absolute aantallen is het aantal inwoners tussen 40 en 45 jaar afgenomen. Dit is het vierde achtereenvolgende jaar dat deze leeftijdsgroep krimpt, vooral omdat er minder verhuizingen naar Lansingerland zijn geweest en omdat de piek van de jaren 60-generatie doorschuift naar de 50 jaar.

In Bleiswijk is over bijna de gehele linie een lichte stijging van het aantal inwoners te zien. In Bergschenhoek nemen de leeftijdsgroepen in omvang af bij wat als traditionele gezinnen kan worden benoemd: van 0 – 15 jaar en van 25-45 jaar.

Op 1 januari 2015 waren er 711 baby's, iets minder dan voorgaande jaren maar nog steeds een hoog aantal. Ook het aantal geboorten per vrouw blijft hoog. Er zijn in Bleiswijk meer dan gebruikelijk baby's bijgekomen; in Berkel en Rodenrijs wat minder dan gebruikelijk. In Bergschenhoek is het aantal geboorten voor het eerst van deze eeuw onder de 200 gedaald. In alle kernen is de bevolking toegenomen: in Bergschenhoek 85, in Bleiswijk 306 en in Berkel en Rodenrijs 617.

De huishoudensomvang is licht gestegen naar 2,59 personen per woning. Dat komt enerzijds doordat jongeren iets langer thuis blijven wonen, en anderzijds omdat mannen steeds ouder worden (in de hoogste leeftijdsklassen meer 2-persoonshuishoudens).

Bijna 580 mensen zijn 65 geworden en hebben daarmee (ongeveer) de AOW-leeftijd bereikt.

2 Beleidskader

Speelruimtebeleid

Eind 2008 heeft OBB een quickscan speelruimte opgesteld. Dit plan is opgesteld voor circa 12.000 kinderen van 0-18 jaar op een bevolking van circa 52.500. Behalve een beleidsgedeelte in het speelruimteplan was het noodzakelijk om inzicht te hebben in de gevolgen van het toepassen van de uitgangspunten uit het speelruimteplan. De gemeente heeft op hoofdlijnen inzicht gekregen in een passende speelstructuur, gerelateerd aan het kinderaantal en de leeftijd van de kinderen.

Aanpalend beleid

De kaders en uitgangspunten voor de speelruimte in Lansingerland zijn beschreven in de volgende beleidsdocumenten:

- Lokale beleidsagenda Jeugd: Ieder Kind Wint II
- Beleidsplan WMO 2011-2014
- Kadernotitie Ruimte voor jeugd 2008-2012

Specifiek voor spelen en speelruimte is geen beleidsplan vastgesteld maar wel een Uitvoeringsplan Spelen en Ontmoeten 2012. Ook hierin zijn uitgangspunten voor de speelruimte in Lansingerland aangegeven. Nadien zijn er geen beleidsnotities meer verschenen dus blijven de conclusies actueel.

Financieel kader

De gevolgen van de crisis gaat ook de gemeente Lansingerland niet voorbij. Voor het product Spelen ligt de uitdaging in het op peil houden van het aanbod en de veiligheid van de speelvoorzieningen met een beperkter jaarlijks budget. In hoofdstuk 4 worden de wettelijke kaders aangegeven. Het huidige kwaliteitsniveau, waarbij veiligheid gewaarborgd

is, zal worden aangepast. Een overstap naar een lager kwaliteitsniveau in relatie met een beperker budget is vanaf 2014 ingezet.

Conclusie en aanbevelingen

De gemeente Lansingerland is rijk aan voorzieningen op het gebied van spelen en ontmoeten. Speelruimte en speelplekken zijn geen categorale voorziening voor kinderen, maar vormen een onderdeel van de woon- en leefomgeving. Speelruimtebeleid heeft raakvlakken met beleidssectoren als ruimtelijke ordening, groenvoorzieningen, verkeer, recreatie, onderwijs(huisvesting), WMO (ontmoeten en meedoen) sport, gezondheid en veiligheid. Naar aanleiding van de quick scan in 2008 is geconstateerd dat met name de 12 – 23 jarigen nog voorzieningen missen.

Het beheer is erop gericht de huidige status van het speelvoorzieningenaanbod in stand te houden. Daarnaast dient rekening gehouden te worden met een uitbreiding van het arsenaal, met name voor de leeftijdsgroep 12 – 23 jaar.

3 Wettelijk kader

Voor speeltoestellen is een speciale wet opgesteld: het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen (WAS), waarin vermeld staat dat alle speeltoestellen in de openbare ruimte veilig moeten zijn. Het WAS is dus van toepassing op speeltoestellen in de publieke ruimte. In deze wet staat een verwijzing naar de Europese Normen voor speeltoestellen en bijbehorende valdempende ondergronden. Wanneer een toestel en de ondergrond aan deze normen voldoet, dan zijn deze toestellen veilig.

Artikel 4

Attractie- en speeltoestellen zijn zodanig ontworpen en vervaardigd, hebben zodanige eigenschappen en zijn van zodanige opschriften voorzien, dat zij bij redelijkerwijs te verwachten gebruik geen gevaar opleveren voor de veiligheid of de gezondheid van de mens. Zij voldoen daartoe aan de in bijlage I (zie WAS) genoemde voorschriften.

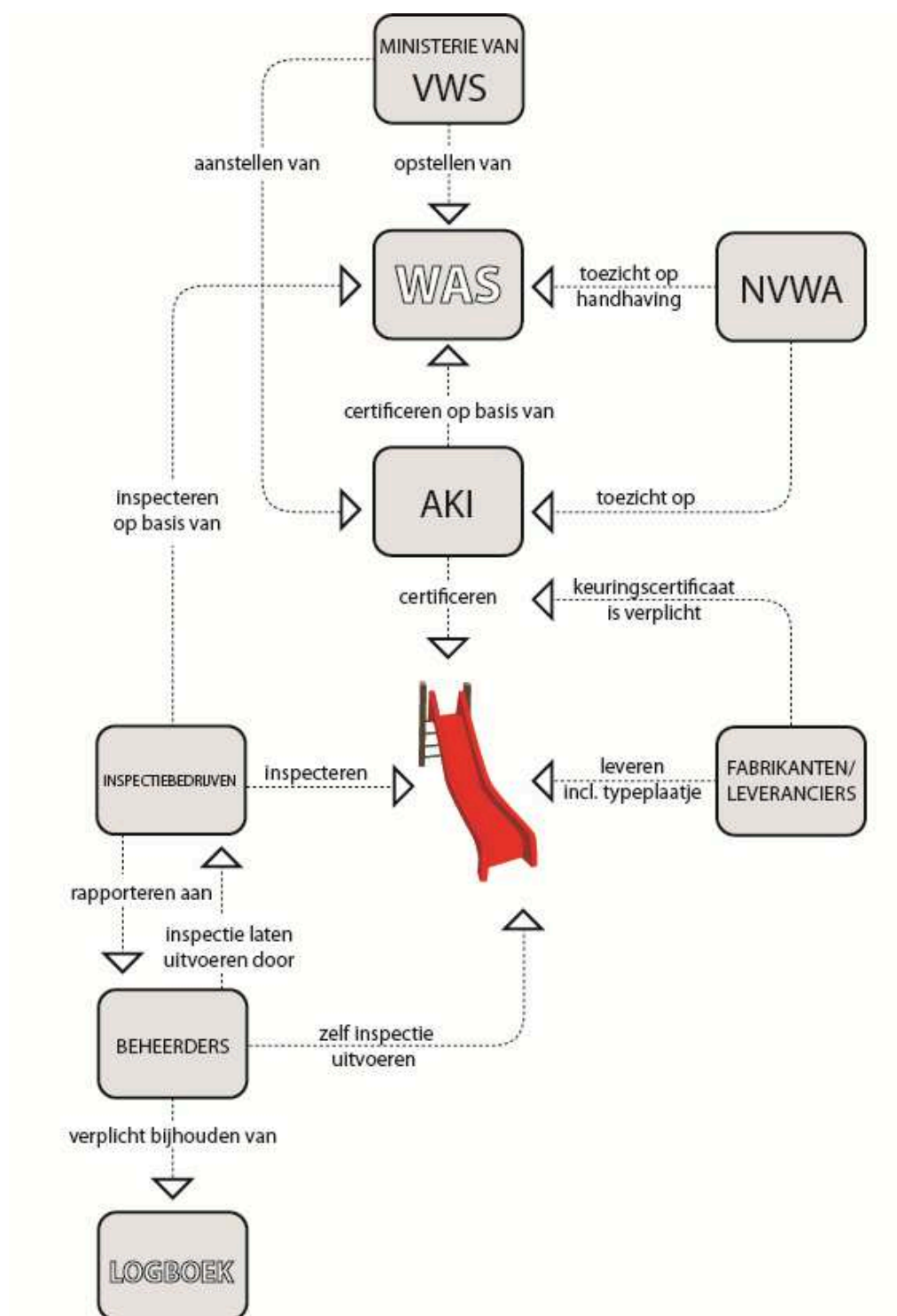
Artikel 5

In de ministeriële regeling kunnen normen worden aangewezen en nadere voorschriften worden gesteld voor attractie- en speeltoestellen.

Attractie- en speeltoestellen welke voldoen aan de normen, bedoeld in het eerste lid, worden in zoverre vermoed te voldoen aan artikel 4.

Ingevolge het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen (WAS) moeten te plaatsen toestellen voorzien zijn van een geldig certificaat van goedkeuring afgegeven op basis van een keuring uitgevoerd op het onderhavige toestel door een aangewezen instelling, of voorzien van een daarmee gelijkgesteld certificaat (afgegeven door een instelling in het buitenland). De veiligheid kan worden aangetoond door te voldoen aan NEN-EN 1176:2008 of via een risicoanalyse.

Er zijn verschillende partijen betrokken bij het ontwikkelen, produceren en beheren van veilige speeltoestellen en valdempende ondergronden. Deze partijen hebben elk hun specifieke verantwoordelijkheden en bevoegdheden. In onderstaand figuur zijn de verbanden tussen alle partijen weergegeven.

4 Systematiek en streefniveau

Speelruimte voor kinderen is iets wat iedereen aangaat. Voor kinderen is buiten spelen van groot belang voor hun ontwikkeling. Goed verzorgde speelplekken verhogen de aantrekkelijkheid van een woonwijk en de mogelijkheden die kinderen krijgen om buiten te spelen. Het beheer van de speelvoorzieningen dient dan ook gericht te zijn op het in stand houden van aantrekkelijke, veilige en goed verzorgde speelplekken.

Binnen de gemeente is ervoor gekozen om hiervoor deels gebruik te maken van interne kennis en kunde om snel en adequaat handelen mogelijk te maken, gecombineerd met specialistische kennis van buiten.

Taken Lansingerland

Het product Spelen valt onder de verantwoordelijkheid van de afdeling Economische en Maatschappelijke Ontwikkeling (EMO). In opdracht van de afdeling EMO draagt de afdeling B&O zorg voor het beheer en onderhoud van de speelvoorzieningen.

Hieronder valt in grote lijnen:

- Afhandelen meldingen en vandalisme;
- aansturing en controle van het “onderhoud”;
- informatie en advies (gegevensbeheer, overleg e.d.);
- ondersteuning ontwerp en inspraak.

Meldingen

De gemeente kan niet altijd en overal zijn. De omwonenden en gebruikers van de speelvoorzieningen hebben ook een verantwoordelijkheid om gevaarlijke en onwenselijke zaken op speelvoorzieningen en aan speeltoestellen te melden.

Bewoners kunnen hun meldingen en ideeën indienen via de gemeentelijke website, ‘Meldingen Buitenruimte’ per mail, per telefoon of brief. De meldingen met betrekking tot onderhoud (inclusief vernielingen, slijtage, vervuiling enzovoorts) worden afgehandeld door medewerkers van de afdeling B&O die ook de functionele inspectie doen.

Meldingen die binnenkomen worden doorgaans binnen vijf werkdagen afgehandeld. Indien dit niet mogelijk is, wordt er contact met de melder opgenomen om een en ander toe te lichten. De meldingen door burgers, met een relevantie ten aanzien van veiligheid worden in het logboek opgenomen.

Vandalisme

Vandalisme aan speeltoestellen komt in alle gemeenten in Nederland voor. Als aan een toestel een vernieling heeft plaats gevonden wordt dit in Lansingerland snel gerepareerd. Dit om te voorkomen dat een vernield toestel uitnodigt tot nog meer vernielzucht.

Aansturing en controle

Ten behoeve van het onderhoud vindt aansturing en controle plaats van de werkzaamheden die door de aannemers worden uitgevoerd. Hieronder valt het overleg met aannemers en leveranciers, doorspreken van inspectieresultaten, opdrachtverlening, voor- en nacalculatie opdrachten, toezicht houden en directie voeren.

Informatie en advies

Om gestructureerd te kunnen werken is het noodzakelijk om te beschikken over informatie en deze uit te wisselen met betrokken medewerkers, politiek en derden.

Een goed en toegankelijk digitaal beheersysteem en up to date informatie is van belang.

Inspecties en Controles

Speeltoestellen moeten regelmatig geïnspecteerd worden. De beheerder controleert of gebruik van het toestel nog steeds veilig is. Met de resultaten van deze inspecties moet ook beoordeeld worden welke acties ondernomen moeten worden voor het veilig houden van het

toestel. De benodigde reparaties of herstelwerkzaamheden moeten ook daadwerkelijk uitgevoerd worden, binnen een verantwoorde tijdsduur. Om de kosten van onderhoud te beperken en om te voldoen aan de wettelijke verplichting ten allen tijde zorg te dragen voor de veiligheid van speelvoorzieningen, is het belangrijk de speelvoorzieningen regelmatig te inspecteren. De norm (NEN-EN 1176-7:2008) schrijft de volgende drie vormen van inspectie voor.

- **Visuele inspectie**

Deze controles vinden maandelijks plaats. Dit is een vrij snelle oppervlakkige controle om na te gaan of er mogelijk een risico is ontstaan. De controle vindt meestal plaats op speelplek niveau. Indien er iets aan de hand lijkt te zijn wordt het betreffende toestel of de speelplek geregistreerd.

Met routinematige visuele inspectie kunnen evidente gevaren als gevolg van vandalisme, gebruik of weersomstandigheden worden geïdentificeerd, bijvoorbeeld gevaren door defecte onderdelen of gebroken flessen (glasscherven). Bij speelplaatsen waar sprake is van intensief gebruik of vandalisme, kan het nodig zijn deze inspectie dagelijks uit te voeren.

- **Operationele inspectie**

Tijdens de operationele inspecties wordt de werking van de toestellen gecontroleerd. Op basis hiervan wordt operationeel onderhoud uitgevoerd. Tijdens de operationele inspecties wordt ook gecontroleerd of de reparaties die aan de toestellen uitgevoerd zijn naar aanleiding van de grote veiligheidsinspectie of naar aanleiding van eerdere inspecties juist en duurzaam zijn uitgevoerd. De operationele inspectie vindt ieder kwartaal plaats. Het is een meer gedetailleerde inspectie om de functionaliteit en stabiliteit van het speeltoestel te controleren, in het bijzonder op slijtage. Deze inspectie behoort elke 1 tot 3 maanden te worden uitgevoerd, of volgens opgave van de fabrikant. Bijzondere aandacht behoort te worden gegeven aan onderhoudsvrije (sealed-for-life) onderdelen.

- **Hoofdinspectie**

Eén keer per jaar vindt een grote veiligheidsinspectie plaats van de openbare speelvoorzieningen en de speeltuinen. Deze inspectie wordt uitgevoerd volgens de norm NEN-EN 1176 en NEN-EN 1177. De jaarlijkse hoofdinspectie wordt uitgevoerd om het algehele veiligheidsniveau van speeltoestellen, funderingen en oppervlakken vast te stellen. Met inbegrip van eventuele aangebrachte wijzigingen als gevolg van de beoordeling van veiligheidsmaatregelen), weersinvloeden, aanwezigheid van houtrot of corrosie en eventuele veranderingen in het veiligheidsniveau van de speeltoestellen. Het laatste als gevolg van uitgevoerde reparaties, of het toevoegen of vervangen onderdelen. Bijzondere aandacht behoort te worden gegeven aan onderhoudsvrije (sealed-for-life) onderdelen.

Om ongevallen te voorkomen, behoort de eigenaar of beheerder ervoor te zorgen dat een geschikt inspectie-rooster wordt opgesteld en bijgehouden voor elke speelplaats. De volgende zaken zijn van belang:

- Plaatselijke omstandigheden als weer, vandalisme (van invloed op frequentie).
- Aanwijzingen van de fabrikant (van invloed op frequentie).
- Geef aan hoe welke componenten tijdens welke inspectie moeten worden geïnspecteerd.

Bij serieus gevaar van een speelobject dient onmiddellijke aanpassing verricht te worden. Indien dit niet mogelijk is moet het toestel afgesloten of verwijderd worden. Nadat het toestel verwijderd is moet de fundering afgedekt worden of eveneens verwijderd.

Het is aan te raden de effectiviteit van inspectieschema na een jaar te bekijken en indien nodig aanpassen:

- Aanpassen i.v.m. verworven deskundigheid en ervaring
- Aanpassen i.v.m. veranderingen ter plaatse

Personeel moet deskundig zijn
Adequate functie informatie moet voorhanden zijn
Specifiek werk (bijv. lassen) uitbesteden

- **Logboeken**

De beheerder van speeltoestellen is verplicht voor elk speeltoestel een logboek bij te houden. In het logboek wordt alles wat met het toestel gebeurt op het gebied van inspectie en onderhoud bijgehouden. De beheerder toont hiermee zijn zorg voor de veiligheid van het speeltoestel aan, en maakt hiermee het beheer voor zichzelf inzichtelijk. Ook is het een hulpmiddel voor de controlerende ambtenaar, de NVWA heeft recht van inzage. Het is daarom wenselijk dat het logboek op de locatie aanwezig en beschikbaar is. Het voordeel van een logboek is dat het voldoende management informatie geeft, en biedt een kwaliteitszorgsysteem en zorgt voor de omgekeerde bewijslast bij ongevallen (achteraf)

In het logboek worden de volgende gegevens bijgehouden:

- Eigendomsgegevens van het toestel
- Keuringsgegevens (certificaat van het toestel)
- Alle notities betreffende inspectie en onderhoud
- Inspectierapportages van het toestel
- Meldingen
- Gegevens betreffende ongevallen

4.1 Onderhoudsniveau

Speeltoestellen

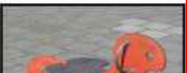
De mate waarin de diverse maatregelen worden uitgevoerd is bepalend voor het bereikte onderhoudsniveau. Het hoogst mogelijke onderhoudsniveau is 100%. Dit houdt in dat het toestel en de bijbehorende veiligheidsondergrond:

altijd voldoet aan de veiligheidseisen	veilig
altijd goed functioneert	heel
altijd als nieuw uit ziet	schoon

Een toestel op het hoogste onderhoudsniveau schoon te maken, verven, repareren en inspecteren is bijna onbegonnen werk. Dit zou dagelijks werk vergen. Het eerste levensjaar is dit misschien nog haalbaar, maar daarna niet meer. De levensduur van deze toestellen is hoger dan de door de leverancier aangegeven levensduur.

Het advies onderhoudsniveau is 75%. Dit houdt in dat alleen die werkzaamheden uitgevoerd worden waarbij het toestel en de bijbehorende veiligheidsondergrond veilig zijn. Uiteraard zijn de veiligheidsmaatregelen soms ook maatregelen die de functionaliteit in stand houden.

Aan de hand van de inspectiegegevens en beschikbare foto's van de speeltoestellen wordt het onderhoudsniveau in 2014 geschat op 75%. Dit niveau is te vergelijken met kwaliteitsniveau B voor de buitenruimte zoals in de CROW kwaliteitscatalogus wordt beschreven. Dit kwaliteitsniveau is vanaf 2014 aangepast tot kwaliteitsniveau C.

Kwaliteit A+	Kwaliteit A	Kwaliteit B	Kwaliteit C	Kwaliteit D
Zeer goed Nagenoeg ongeschonden Geen schade	Goed Mooi en comfortabel Enige schade	Voldoende Functioneel Schade	Matig Discomfort en enige hinder Meerdere schade	Te Slecht Functieverlies Uithakking vandalisme Sociaal onveilig
				

In grote lijnen houdt een onderhoudsniveau C het volgende in:

- Veilig: Het voldoet aan de WAS
- Heel: Er ontbreken geen grote onderdelen maar schade is zichtbaar
- Schoon: Minder dan 20% van de speelvoorziening is redelijk erg bevuild door aanslag.

In grote lijnen houdt een onderhoudsniveau van 75% van de ondergrond het volgende in:

- Veilig: Praktisch altijd veilig
- Heel: Er ontbreken geen grote stukken en fundering ligt niet bloot
- Schoon: Weinig onkruid in valondergronden zichtbaar

Conclusie en aanbevelingen

De uitvoering van de technische inspectie door een extern inspectiebedrijf levert het gewenste resultaat op. De eigen dienst voert drie maal per jaar functionele inspectie uit. Het oplossen van kleine gebreken tijdens de inspectie is een goede werkwijze.

De medewerkers van de afdeling B&O beschikken over voldoende actuele vakkennis om te inspecteren. Voorkomen moet worden dat er “bedrijfsblindheid” ontstaat. Dit kan door bijscholing te volgen en door in ieder geval één inspectie per jaar door een extern deskundige uit te laten voeren zoals nu ook al gebeurt. Op deze manier zijn de medewerkers op de hoogte van de laatste ontwikkelingen op het gebied van speeltoestellen en veiligheidsregelgeving.

De automatisering van het logboek voor Lansingerland geeft gemakkelijk inzicht in inventaris en veiligheidssituatie. De logboekgegevens (inspecties, reparaties, meldingen, ongevallen e.d.) zijn opgenomen in het geautomatiseerde bestand.

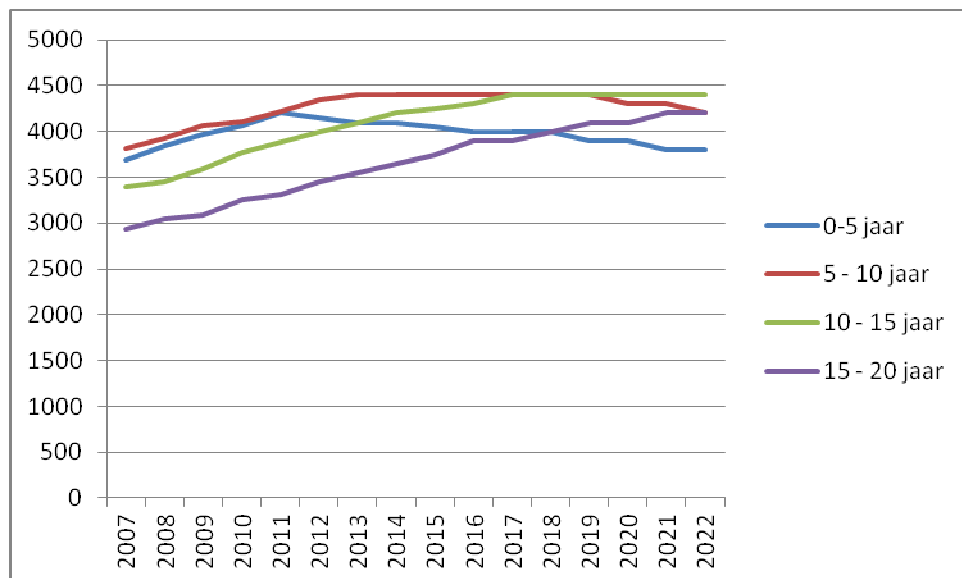
5 Kwantitatieve gegevens ‘Spelen’.

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van het aantal speeltoestellen en voorzieningen in de gemeente. Er wordt een relatie gelegd met de demografische gegevens

en de spreiding over de gemeente. Tevens komt aan de orde wat op dit moment de technische kwaliteit is van het huidige areaal speelvoorzieningen.

Kinderaantallen

Om een beeld te krijgen van het aantal kinderen is in onderstaande grafiek de verschuiving in aantallen kinderen weergegeven.

Tabel 1 : Prognose kinderaantallen. Bron: Bevolkingsprognose Lansingerland 2011.

Uit figuur 3 blijkt dat er in de periode 2007 - 2011 voor alle leeftijdsgroepen een toename was. Vanaf 2012 zal het aantal jonge kinderen weer gaan dalen. De leeftijdsgroep 5 – 10 jaar blijft naar verwachting min of meer constant. Een duidelijke toename zien we echter bij de leeftijdsgroepen 10 – 15 jaar en 15 – 20 jaar.

In de bevolkingsprognose 2015 zijn diverse geringe ontwikkelingen zichtbaar die in het belang zijn voor het beleidsplan spelen. Ondanks een lichte daling van het aantal baby's blijft het aantal hoog. Tevens zijn er kleine verschuivingen zichtbaar in het aantal bewoners per kern.

Aantallen speelvoorzieningen en toestellen

In totaal staan er 672 speeltoestellen verdeeld over 167 speelvoorzieningen in de drie kernen van de gemeente. Niet alle plekken zijn geschikt voor alle leeftijden en is sterk afhankelijk van de functie en speelwaarde van een speeltoestel. In veel gevallen zijn de speelvoorzieningen zo ingericht dat hier meerdere leeftijdsgroepen gebruik van kunnen maken.

Kern	Aantal speelvoorzieningen	Aantal speeltoestellen
Bergschenhoek	54	214
Berkel en Rodenrijs	84	347
Bleiswijk	29	111
Totaal	167	672

Tabel 2: Aantal speelvoorzieningen en –toestellen. Bron: ABS april 2015

Ten opzichte van de inventarisatie van 2012 is dit een toename van 19 speelplekken en 98 speeltoestellen. Vooral in Berkel en Rodenrijs zijn in de afgelopen 3 jaar meerdere speelplekken aangelegd.

Toestellen bestand	aantal	%
Behendigheid	101	15

Combinatietoestellen	93	14
Draaitoestellen	44	6
Glijbanen	36	5
Klimtoestellen	35	5
Schommels	75	11
Sociaal Spel	34	5
Sporttoestellen	115	17
Speelhuis	1	0.3
Toestelgroepen	2	0.3
Wiptoestellen	138	20
Carrousel	1	0.3
Totaal	672	100%

Tabel 3: Verschillende toesteltypen. Bron: ABS april 2015

Uit tabel 3 blijkt dat het toestellenbestand in 2015 in geringe mate verschilt met 2012. De variatie is groot met een kleine afname van het aantal wiptoestellen en een toename van sporttoestellen.

Materiaalkeuze

In Lansingerland is in het verleden veelal gebruik gemaakt van houten en metalen toestellen al dan niet in combinatie. De laatste jaren zijn meer kunststof en metalen/aluminium toestellen toegepast, al dan niet in combinatie. Bij de natuurlijke speelvoorzieningen is bewust gekozen voor duurzaam hout. De materiaalkeuze bepaalt voor een groot deel de aanschafwaarde, vervangingstermijn en afschrijving van het toestellenbestand. In het algemeen kan gesteld worden dat het materiaal waar de speeltoestellen tegenwoordig van gemaakt en geleverd worden kwalitatief ruim voldoende is. Mede door de langere levensduur en vaak minder hoge onderhoudskosten zijn de hedendaagse speeltoestellen duurzamer.

Toestelleveranciers

Vanaf 1995 zijn de speeltoestellen bij verschillende leveranciers aangeschaft. Door een beperkt aantal leveranciers te hanteren zijn de contacten eenvoudig te leggen en zijn de voor het onderhoud benodigde onderdelen eenvoudiger op voorraad te houden. Bij een geplande aanschaf van toestellen van meer dan € 30.000,- is het noodzakelijk hiervoor een aanbesteding uit te schrijven.

Ondergronden.

In het huidige veiligheidsregime zijn de ondergronden bij speeltoestellen van groot belang. Immers, het merendeel van de blessures bij kinderen wordt veroorzaakt door valincidenten. Goed beheer en onderhoud van ondergronden is derhalve van groot belang.

In dit beheerplan worden, naast het onderhouden en vervangen van speeltoestellen, ook de valondergronden meegenomen. De gegevens over de aantal plekken en type valondergrond zijn verwerkt in het geautomatiseerde beheersysteem.

Er is een grote variatie aan ondergronden (totaal 12 verschillende materialen). Vooral kunstgras wordt toegepast op diverse plekken. Opvallend is dat het aanbrengen van los materiaal (Decowood, rubbersnippers, zand en schors) ten opzichte van 2012 steeds minder wordt toegepast. Per speelplek wordt gemiddeld 40m² uitgevoerd met veilige ondergrond.

Typering	Aantal plekken	%	Veilige ondergrond m ²	%
Asfaltbeton	25	3.5		0
Betontegels - Klinkers	65	9	442	1.5

Dekowood	45	6.5	4.559	17
Eco-scape	3	0.5		
Gras - grond	151	21	42	
Kunstgras	178	25.5	11.795	43
Rubbergietvloer	41	6	1.526	5.5
Rubbertegels	114	16	6.293	22
Rubbersnippers	3	0.5	337	1
Schors - houtsnippers	49	7	759	2.5
Water	4	0.5		
Zand	22	3.5	2.014	7.5
Totaal	700	100	27.767	100

Tabel 4: Hoeveelheden valondergrond. Bron: ABS februari 2015

Conclusies en aanbevelingen

Er worden met de huidige beheer- en onderhoudsbudgetten 167 speelvoorzieningen in stand gehouden.

Verdeeld over deze speelvoorzieningen staan 672 toestellen, die geplaatst zijn op 27.767 m² veiligheidsondergrond.

Er wordt bij aanschaf van nieuwe toestellen een ontwerp gemaakt. De toestellen worden daarbij gekozen uit de catalogi van de vaste leveranciers. Het streven is om hierbij veiligheidsondergronden met vaste structuur te gebruiken zoals rubbertegels of kunstgras. Deze ondergronden kennen een hogere aanschafwaarde, maar de onderhoudskosten zijn lager. Het vervangen van losse materialen door vaste ondergronden de komende jaren heeft invloed op de aanschaf- en vervangingswaarde van de ondergronden.

Het toestellenbestand in Lansingerland bestaat voor bijna 25% uit wipveren en wippen. Dit zijn toestellen voor jonge (0 – 5 jaar) kinderen. Bij vervanging dient rekening gehouden te worden met de veranderde leeftijdsopbouw van de gemeente. Ook is voldoende variatie van speeltoestellen belangrijk. Hiervoor is een beleidsplan ten aanzien van de inrichting wenselijk.

De inrichting van speelvoorzieningen zal meer afgestemd moeten gaan worden op hogere leeftijdsgroepen. Over het algemeen zijn de kosten van speeltoestellen voor oudere kinderen hoger dan voor kinderen van 0 – 5 jaar. Ook qua ruimte dient er voldoende oppervlak beschikbaar te zijn.

De hedendaagse speeltoestellen zijn duurzamer in vergelijking met de speelobjecten vanuit het verleden. De kwaliteit van het materiaal is beter zodat er een langere levensduur aan gekoppeld kan worden en minder onderhoudskosten. Tevens is het productieproces van de toestellen sterk verbeterd waarin steeds meer rekening gehouden wordt met milieueisen.

6 Financiën

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de kosten die verband houden met vervangingen van speeltoestellen en overige inrichting van de speelvoorzieningen. De begroting Spelen Lansingerland 2015 – 2018 ziet er als volgt uit.

	2015	2016	2017	2018
000002 Stelpost kadernota	33.449	65.258	64.970	60.378
343458 Areaaluitbreiding	3.266	3.266	3.266	3.266
343491 Onderhoud speeltoestellen	75.120	75.120	75.120	75.120
343492 Onderhoud valondergronden	44.254	44.254	44.254	44.254
343493 Vandalisme	12.000	12.000	12.000	12.000
343495 Inspectie	6.000	6.000	6.000	6.000
610000 Kapitaalslasten	318.378	271.599	223.273	202.995
610010 Kapitaalslasten inv. Prog.	0	13.500	31.375	57.553
622450 Uren Beheer en Onderhoud	149.112	149.112	149.112	149.112
622460 Uren Buitendienst	19.665	19.665	19.665	19.665
Totaal	661.244	659.774	629.035	630.343

Plaatsingjaar en levensduur

Aan de hand van de verdeling van typen toestellen en afschrijvingsjaar is in 2012 gebleken dat de gemiddelde levensduur van de toestellen 10 jaar is. De gemeente hield kwaliteitsniveau B aan met de volgende berekening m.b.t. de levensduur aan:

Ondergronden 6 jaar + speeltoestellen 12 – 14 jaar = 10 jaar gemiddelden levenscyclus. Dit is iets lager dan het landelijk gemiddelde van 12 jaar. Dit komt bijvoorbeeld door het grote aandeel wip-, schommel- en draaitoestellen die vaak minder lang meegaan door de bewegende delen in het toestel.

Voor het product 'Spelen' is er besloten om te gaan werken met kwaliteitsniveau C. Het betreft hier vooral de verlenging van de levensduur van de speeltoestellen. Dit houdt in dat er met dezelfde onderhoudsbudgetten wordt gewerkt omdat er op termijn meer onderhoud nodig zal zijn als de toestellen langer gebruikt gaan worden.

Met kwaliteitsniveau C is de volgende levensduur van toepassing:
Ondergrond 10 jaar + speeltoestellen 15 tot 20 jaar = 15 jaar gemiddelde levenscyclus.

Jaar van vervanging

In het herziene beheerplan 2015 – 2016 blijkt dat er meer evenwicht gevonden is in het vervangen van speeltoestellen. Dit heeft te maken met het oprekken van de geldende afschrijftermijnen (15 jaar voor alle toestellen). De pieken van vervanging die in het verleden zijn geconstateerd voor de jaren 2017 en 2018 zijn grotendeels rechtgetrokken en over een periode van 5 jaar verdeeld.

Investeringswaarde

In tabel 5 zijn de investeringswaarden van de speeltoestellen en ondergronden van de begroting uit 2013 bijgesteld in 2015. Deze kosten bestaan volledig uit de aanschaf en de plaatsing van de speelobjecten.

	Begroting 2013	Begroting 2015
Investering 2015	250.000	100.000
Investering 2016	235.000	135.000
Investering 2017	500.000	200.000
Investering 2018	400.000	175.000
Investering 2019	280.000	200.000

Investering 2020	380.000	200.000
------------------	---------	---------

Tabel 5: Te vervangen investeringswaarde per jaar

Conclusies en aanbevelingen

Met het hanteren van kwaliteitsniveau C worden de afschrijfperiode van de speeltoestellen opgerekt naar 15 jaar. Dit heeft direct invloed op de hoogte van de post Kapitaallasten. De relatie tussen de vervanging van speeltoestellen en de investeringswaarde is in de begroting van 2015 - 2018 grotendeels in balans. De eerdere pieken in het vervangen van speeltoestellen in 2017 en 2018 wordt grotendeels vermeden en in meerdere jaren uitgezet.

7 Cyclische beheerkosten

De cyclische beheerkosten betreffen alle regelmatig terugkerende onderhoudswerkzaamheden. Dit betreffen de inspecties en onderhoudswerkzaamheden voortvloeiend uit inspectierondes. Daarnaast wordt er programmatisch onderhoud van de ondergronden uitgevoerd.

Onderhoud intern

Voor het op peil houden van de speelvoorzieningen dragen de eigen medewerkers zorg voor functionele inspecties, aansturen van externe aannemers en het reageren op meldingen.

Team Beheer

In dit team zitten de uren opgenomen voor de programmaleider van het deelprogramma Spelen.

Team Projecten

Het betreft hier de uren en kosten voor het uitvoeren van de visuele inspecties en het begeleiden van de diverse projecten in het deelprogramma Spelen.

De uren inspectie worden ingevuld door twee medewerkers die deze inspecties uitvoeren en de gegevens invoeren in het beheersysteem. Tevens wordt twee maal per jaar extra inspecties uitgevoerd op risicovolle toestellen.

Team Buitendienst

De teamleden worden ingezet nadat er vanuit er meldingen zijn gedaan door buurtbewoners over schade of vandalisme aan speelvoorzieningen.

Uren Spelen					
2015 - 2016	Exploitatie			Investering	
	uren		kosten	uren	kosten
Team Beheer	344				
Overige ondersteuning	0				
Ondersteuning secretariaat	402				
<i>Subtotaal</i>	<i>746</i>		<i>42.522</i>		
Team Projecten	1.141			144	
Overige ondersteuning	32				
Ondersteuning secretariaat	43				
<i>Subtotaal</i>	<i>1.216</i>		<i>92.416</i>	<i>144</i>	<i>10.944</i>
Team Buitendienst	345				
Overige ondersteuning	0				
Ondersteuning secretariaat	0				
<i>Subtotaal</i>	<i>345</i>		<i>19.665</i>		
Jaarlijkse kosten	2307		154.603	144	10.944

Onderhoud extern

De werkzaamheden die uitgevoerd worden door derden betreffen:

- Grote veiligheidsinspectie;
- Onderhoudswerkzaamheden tijdens de inspectie of voortvloeiend uit inspectie;
- Herstel van schades als gevolg van vandalisme.

Hieronder valt het uitvoeren van alle onderhoudsmaatregelen naar aanleiding van de technische inspectie, de functionele inspecties, visuele inspecties en de meldingen. Hierbij opgemerkt dat er ook rekening gehouden dient te worden met schoonmaakkosten van de veiligheidsondergronden. Dit betekent een uitbreiding van de werkzaamheden binnen het product Spelen. Onder de post Onderhoud Ondergronden (budget € 44.254.--) vallen de volgende werkzaamheden:

1. Zwerfafval fijn; speelondergronden
2. Zwerfafval grof; speelondergronden
3. Uitwerpselen; op en rondom speelplaatsen
4. Onkruidbeheersing speelondergrond; los materiaal
5. Onkruidbeheersing speelondergrond; rubbervloer
6. Graskanten steken langs speelondergronden (in gras)

Conclusie en aanbeveling

De werkwijze met deels uitvoering door eigen dienst en deels uitvoering door derden voldoet aan de wensen. Er zit regelmaat in de inspectie- en onderhoudsrondes (vier keer per jaar). Deze werkwijze kan worden voortgezet met dezelfde frequentie.

Voor het inspecteren van de huidige inventaris volstaat het bedrag van € 6.000,-- in de begroting gebaseerd op 672 toestellen.

Onder de post Onderhoud Ondergronden zal er rekening gehouden moeten worden met een uitbreiding van de werkzaamheden.

Begrippenlijst

<i>ABS</i>	Afkorting van Aantoonbaar Beheer Systeem. Beheersoftware die informatie uit inspecties van speeltoestellen in de openbare ruimte inzichtelijk maakt.
<i>Beheer</i>	Het in stand houden van het toestel gedurende de levensduur.
<i>Correctief onderhoud</i>	Bij correctief onderhoud vindt er alleen onderhoud aan toestellen en bijbehorende ondergronden plaats wanneer er een gebrek of achterstallig onderhoud met kans op een gebrek en daarmee ook een risico voor een onveilige situatie is geconstateerd.
<i>Inspectie</i>	een momentopname waarbij beoordeeld wordt of een speelplek voldoet aan de veiligheidsnormen.
<i>NVWA</i>	Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit
<i>Speelplek</i>	Speelplekken zijn locaties in de openbare ruimte die specifiek voor spelen zijn ingericht en zijn voorzien van een speelelement zoals een voetbaldoel of een klimrek.
<i>Speelvoorziening</i>	Voorziening, ingericht om dienst te doen als speelruimte. De speelvoorziening is meestal voorzien van speeltoestellen maar kan ook ingericht zijn als trapveld, skatebaan, basketbalveldje e.d..
<i>Structureel onderhoud</i>	Bij structureel onderhoud vinden regelmatig terugkerende maatregelen plaats om het toestel en bijbehorende ondergrond in optimale (schoon, heel, veilig) staat te houden.
<i>WAS</i>	Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen, ook wel aangeduid als het 'Attractiebesluit'. Hierin zijn de wettelijke bepalingen voor aansprakelijkheid en veiligheid vastgelegd.